

แนวปฏิบัติธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ กรมส่งเสริมสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

๑. หลักการ

เพื่อให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ดำเนินการบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐตามกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ กรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงได้จัดทำแนวปฏิบัติธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ กรมส่งเสริมสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ ขึ้น โดยมุ่งหวังให้เกิดการยกระดับให้ข้อมูลทั้งหมดของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล ด้านการรักษาและคุ้มครองความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคลของข้อมูล ด้านการควบคุมคุณภาพข้อมูล ให้มีคุณภาพ มีความมั่นคงปลอดภัย และบูรณาการข้อมูลได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และข้อมูลเป็นปัจจุบัน รวมทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการที่สอดคล้องกับกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ และถือเป็นภารกิจของทุกคนภายในองค์กรที่จะต้องร่วมมือกัน ดำเนินการตามธรรมาภิบาลที่ได้มีการกำหนดและตกลงร่วมกันไว้แล้ว ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้ข้อมูลมีคุณภาพ และสามารถปรับเปลี่ยนเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลได้โดยแท้จริง เพื่อให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีการกำกับดูแลข้อมูล ที่ครอบคลุม ทั้งองค์กร ต่อเนื่อง และเกิดผลเป็นรูปธรรม

๒. นิยาม

“ข้อมูล” หมายความว่า สิ่งที่สามารถทำให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริงหรือเรื่องอื่นใด ไม่ว่าจะสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสารแฟ้ม รายงาน หนังสือ แผ่นผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพถ่ายดาวเทียม ภาพยนตร์ การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมือตรวจวัด การสำรวจระยะไกล หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

“ชุดข้อมูล” หมายความว่า การนำข้อมูลจากหลายแหล่งมารวบรวม เพื่อจัดเป็นชุดให้ตรงตามลักษณะโครงสร้างของข้อมูล

“บัญชีข้อมูล” หมายความว่า เอกสารแสดงบรรดารายการของชุดข้อมูล ที่จำแนกแยกแยะโดยจัดกลุ่มหรือจัดประเภทข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของหน่วยงานของรัฐ

“ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ” หมายความว่า การกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการข้อมูลทุกขั้นตอน เพื่อให้การได้มาและการนำไปใช้ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน รักษาความเป็นส่วนตัว และสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมั่นคงปลอดภัย

“หมวดหมู่ของข้อมูล” หมายความว่า หมวดหมู่ของข้อมูลตามกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐแบ่งออกเป็น ๔ หมวดหมู่ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลความมั่นคง ข้อมูลความลับทางราชการ และข้อมูลสาธารณะ

“การจัดชั้นความลับของข้อมูล” หมายความว่า การกำหนดประเภทและข้อกำหนดของการจัดชั้นความลับของข้อมูล เพื่อกำหนดสิทธิในการเข้าถึงและสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้มีความลับเป็น ชั้นลับ ชั้นลับมาก หรือชั้นลับที่สุด โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานและประโยชน์แห่งรัฐประกอบกัน ดังนั้นชั้นความลับของข้อมูล มักถูกกำหนดให้สอดคล้องกับผลกระทบต่อหน่วยงานและความมั่นคงของประเทศ อาทิ ชื่อเสียง ความต่อเนื่องของการดำเนินงาน การเงิน และทรัพยากรบุคคล

“วงจรชีวิตของข้อมูล” หมายความว่า ลำดับขั้นตอนของข้อมูลตั้งแต่เริ่มสร้างข้อมูลไปจนถึงการทำลายข้อมูล ตามกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Council) ของกรมส่งเสริมสหกรณ์

“บุคลากรกรมส่งเสริมสหกรณ์” หมายความว่า ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์

“เจ้าของข้อมูล” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล ทำหน้าที่ตรวจสอบ ดูแล และรักษาคุณภาพของข้อมูล ทบทวนและอนุมัติการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล

“ทีมบริการข้อมูล” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการให้ปฏิบัติหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานด้านธรรมาภิบาลข้อมูล

“การบริหารจัดการข้อมูล” หมายความว่า ขั้นตอน วิธีการหรือกระบวนการใด ๆ อันนำไปสู่การสร้างข้อมูล รวบรวมข้อมูล การจัดเก็บ การจัดเก็บถาวร การทำลายข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การแลกเปลี่ยน การเชื่อมโยงข้อมูล และการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

๓. ข้อกำหนดทั่วไป

๓.๑ การบริหารจัดการข้อมูลขององค์กร จะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อยดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๔) พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๕) ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓.๒ การบริหารจัดการข้อมูลขององค์กรต้องดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ และอยู่ภายใต้ขอบเขตแห่งสิทธิที่กำหนดไว้ในนโยบายข้อมูลองค์กร

๓.๓ กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นเจ้าของข้อมูลประเภทตามหน้าที่และอำนาจของกรมส่งเสริมสหกรณ์ เว้นแต่ข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลอื่น ๆ ที่มีกฎหมายกำหนดความเป็นเจ้าของข้อมูลเอาไว้โดยเฉพาะ

๓.๔ คณะกรรมการต้องจัดให้มีทีมบริการข้อมูล

๔. การสร้างและการรวบรวมข้อมูล

๔.๑ การสร้างและการรวบรวมข้อมูล ต้องมีการรักษาความมั่นคงปลอดภัย และความเป็นส่วนบุคคลของข้อมูล และปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการปกป้องข้อมูลที่ระบุตัวบุคคล และแนวปฏิบัติ ในด้านความมั่นคงปลอดภัยและความเป็นส่วนบุคคลของข้อมูลที่ได้รับความคิดเห็นชอบจากคณะกรรมการ โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

๔.๒ การสร้างและการรวบรวมข้อมูลที่มีแหล่งกำหนดข้อมูลจากภายนอกหน่วยงาน หน่วยงานจำเป็นจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เว้นแต่โดยสภาพเป็นข้อมูลที่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะ หรือเป็นข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามกฎหมายหรือการดำเนินคดี

๔.๓ ทีมบริการข้อมูลและเจ้าของข้อมูลต้องร่วมกันจัดให้มีคำอธิบายชุดข้อมูล และบัญชีข้อมูลที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน โดยให้เป็นไปตามมาตรฐานการบริหารจัดการเมทาดาตา

๔.๔ เจ้าของข้อมูลต้องจัดชั้นความลับของข้อมูล โดยให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดชั้นความลับของข้อมูลตามกฎหมายที่กำหนด

๕. การจัดเก็บ การจัดเก็บถาวร และการทำลายข้อมูล

๕.๑ การเก็บข้อมูล หน่วยงานจะใช้วิธีการที่ขบด้วยกฎหมายในการเก็บรวบรวม ใช้ และ/หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูล โดยหน่วยงานจะเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม

๕.๒ การจัดเก็บ การจัดเก็บถาวรข้อมูล ต้องมีการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ตามแนวปฏิบัติในการปกป้องข้อมูล และแนวปฏิบัติในด้านความมั่นคงปลอดภัยและชั้นความลับของข้อมูลโดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

๕.๓ การสำรองข้อมูล ต้องดำเนินการให้ถูกต้อง ครบถ้วน มั่นคงปลอดภัยและเป็นปัจจุบัน โดยต้องมีมาตรฐานการสำรองข้อมูลที่ทำให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลจะไม่สูญหาย เว้นแต่เกิดเหตุสุดวิสัย

๕.๔ การทำลายข้อมูล ต้องเป็นการดำเนินการกับข้อมูลที่ไม่ต้องการนำกลับมาใช้งานได้อีกต่อไป โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

๖. การประมวลผลข้อมูลและการใช้ข้อมูล

๖.๑ สิทธิการประมวลผลข้อมูลและการใช้งานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานและคำนึงถึงชั้นความลับของข้อมูล โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

๖.๒ การประมวลผลข้อมูลและการใช้ข้อมูล ต้องมีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายและการประมวลผลข้อมูลและการใช้ข้อมูล ต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน สอดคล้องกัน เป็นปัจจุบัน และมีคุณภาพ

๖.๓ การประมวลผล การใช้ข้อมูล ต้องปรับปรุงคำอธิบายชุดข้อมูลและบัญชีข้อมูลให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน โดยให้เป็นไปตามมาตรฐานการบริหารจัดการเมทาดาตา

๗. การเปิดเผยข้อมูล

๗.๑ การเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ จะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

๗.๒ หน่วยงานจะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

๑) ได้รับความยินยอมจากตัวแทนหน่วยงานหรือเจ้าของข้อมูล

๒) เป็นความจำเป็นเพื่อการปฏิบัติงานของราชการหรือตามคำสั่งของเจ้าของข้อมูล รวมทั้งเปิดเผยเพื่อให้การทำธุรกรรมหรือกิจกรรมใด ๆ ของเจ้าของข้อมูลสามารถดำเนินการได้โดยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของข้อมูล

๓) เป็นความจำเป็นเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

๔) เป็นการปฏิบัติงานตามกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของทางราชการหรือคำสั่งของหน่วยงานที่มีอำนาจดูแล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย

๗.๓ การเผยแพร่ข้อมูลหรือการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล ต้องปฏิบัติตามแนวทางการเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐในรูปแบบดิจิทัลต่อสาธารณะของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

๘. การแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูล

๘.๑ การแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูลของกรมส่งเสริมสหกรณ์กับหน่วยงานอื่นจะต้องได้รับอนุญาตจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ และต้องมีความร่วมมือหรือแนวทางในการบริหารจัดการข้อมูลร่วมกับหน่วยงานนั้น ๆ อย่างชัดเจน

๘.๒ การแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูล ต้องมีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

๘.๓ เทคโนโลยีและวิธีการทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยน และการเชื่อมโยงข้อมูลให้เป็นไปตามมาตรฐานการเชื่อมโยงและการแลกเปลี่ยนข้อมูล

๙. การตรวจสอบ การวัดผล และการบริหารจัดการข้อมูล

๙.๑ คณะกรรมการจะต้องจัดให้มีทีมบริการข้อมูลเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ ควบคุมการปฏิบัติงานด้านข้อมูลให้สอดคล้องกับประกาศและแนวปฏิบัตินี้

๙.๒ คณะกรรมการต้องส่งเสริมให้มีการเผยแพร่และสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อสร้างความตระหนักถึงธรรมาภิบาลข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูลที่ดี เพื่อให้การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สอดคล้องกับประกาศและแนวปฏิบัตินี้

๙.๓ กรณีที่ผู้ใดพบเห็นการบริหารจัดการข้อมูลที่ไม่ดำเนินการเป็นไปตามประกาศนี้ให้แจ้งมายังเลขานุการคณะกรรมการ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

๑๐. การทบทวน ปรับปรุง แก้ไข

กรมส่งเสริมสหกรณ์อาจจะพิจารณาทบทวนปรับปรุงหรือแก้ไข ประกาศและแนวปฏิบัตินี้ได้ ไม่ว่าจะบางส่วนหรือทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง